

gemeente
Het Hogeland

Monitor Sociaal Domein & Samenlevingszaken 2025

Inleiding

De monitor Sociaal domein en Samenleving beschrijft de voortgang, de ontwikkelingen en de trends van de doelen van het beleidsplan *Naar een nieuw sociaal domein*. De nadruk ligt op kwantitatieve data.

In de vorige monitorrapportages lag het accent op het sociaal domein. Het beleidsplan *Naar een nieuw sociaal domein* is een integraal beleidsplan voor het sociaal domein en samenleving. Een goede verbinding van het sociaal domein met onderwijs, sport, kunst & cultuur, wonen en leefbaarheid is van groot belang. Om onze visie, een maatwerkgericht, nuchter en solide sociaal domein, te realiseren, is een integrale aanpak nodig. Deze onderliggende rapportage beslaat daarom zowel het sociaal domein als samenleving.

Strategische doelen staan centraal

In het Koersdocument *Transformatie Sociaal domein 2020 – 2030 Om de samenredzaamheid van Het Hogeland* is onze visie op het sociaal domein vastgelegd: het realiseren van een maatwerkgericht, nuchter en solide sociaal domein. Om onze visie te kunnen bereiken, zetten we in op vier strategische doelen: Meer veerkracht, Meer preventie, Meer maatwerk en Meer innovatie.

In het beleidsplan *Naar een nieuw sociaal domein* zijn deze strategische doelen nader uitgewerkt in wat we (gaan) doen om onze visie te realiseren. In het programma Transformatie sociaal domein was een deel van de uitvoering van het beleidsplan belegd. In juli 2025 is het programma afgerond en heeft er een overdracht plaatsgevonden naar de lijnorganisatie. Dit betekent dat de resultaten van het programma onderdeel zijn van deze rapportage. Via de monitor houden we zicht op de realisatie van de doelen van het beleidsplan.

Strategische doelen Koersdocument	Uitwerking doelen via Beleidsplan Naar een nieuw sociaal domein
Meer veerkracht Van zelfredzaam naar samenredzaam	Versterken van de sociale krachten van dorpen, gemeenschappen en sociale netwerken.
Meer preventie Vroegsignalering en op tijd erbij zijn	Bouwen aan een effectieve infrastructuur voor vroegsignalering en preventie.
Meer maatwerk Inwoner centraal en werken vanuit één gezin, één plan, één regisseur en één budget	De leefgebieden van inwoners staan centraal.
Meer innovatie Creatieve oplossingen voor maatschappelijke vragen	Nieuwe technieken om de dienstverlening te verbeteren.

Rapportage beslaat jaar 2025

In deze rapportage blikken we terug op het jaar 2025. Er is naar gestreefd om de meest actuele data op te nemen. Bij de data is vermeld welke periode het betreft. In enkele gevallen is de data voor 2025 nog niet beschikbaar.

Inhoudsopgave

Inleiding	1
Inhoudsopgave	2
Hoofdstuk 1. Meer veerkracht	3
1.1. Versterken voorliggend veld	4
1.2. Vrijwillige inzet en mantelzorg	7
1.3. Ontwikkelen via leren, werken en participeren	8
Hoofdstuk 2. Meer preventie	13
2.1. Armoede en schulden	14
2.2. Jongeren met perspectief	15
2.3. Gezond en mobiel leven	16
Hoofdstuk 3. Maatwerk	21
3.1. Participatiewet	22
3.2. Jeugdwet	22
3.3. Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)	23
Hoofdstuk 4. Meer innovatie	26
4.1 Continu meten	27

Hoofdstuk 1. Meer veerkracht

In dit hoofdstuk is te lezen welke ontwikkelingen er zijn om de sociale krachten van dorpen, gemeenschappen en sociale netwerken te versterken, om daarmee zicht te krijgen op de realisatie van het strategisch doel Meer veerkracht. De voortgang wordt via drie onderwerpen gemonitord: Versterken voorliggend veld, Vrijwillige inzet en mantelzorg en Ontwikkelen via leren, werken en participeren.

1.1. Versterken voorliggend veld

1.1.1. Doorverwijzingen naar Mensenwerk Hogeland

In de onderstaande tabel zijn de verwijzingen naar Mensenwerk zichtbaar per kwartaal.

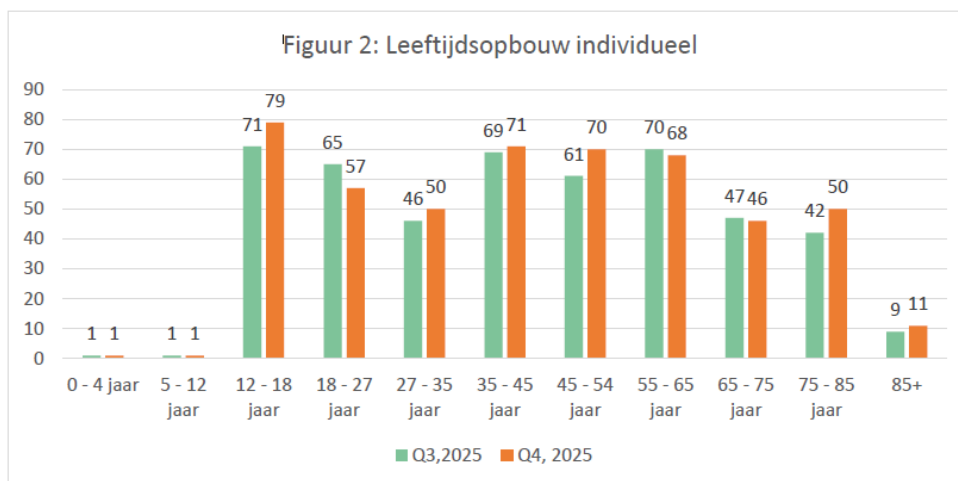
In 2025 zijn er in totaal 331 verwijzingen naar Mensenwerk Hogeland, waarvan 61 vanuit de gemeentelijke organisatie. We zien dat in het tweede kwartaal relatief veel inwoners vanuit het Ontwikkelplein naar Mensenwerk Hogeland zijn doorverwezen.

Tabel 3: Verwijzingen naar Mensenwerk Hogeland					
	2024	Q1, 2025	Q2, 2025	Q3, 2025	Q4, 2025
Gemeente: Wmo	25	2	1	4	3
Gemeente: OGGZ	9	2	-	-	2
Gemeente: Jeugd	14	7	3	5	4
Gemeente: Ontwikkelplein	11	5	10	3	2
Gemeente: Vroeg signalering	NB	1	1	3	3
GGD	-	-	-	-	2
Huisarts/POH	53	33	26	21	54
Ketenpartners overig	33	3	11	4	5
Onderwijs	55	10	12	4	13
Woningcorporaties	15	5	5	1	2
Veilig Thuis	9	3	-	1	6
Vrijwilligersorganisatie/vereniging	NB	NB	3	-	1
Zorgaanbieders	17	3	4	5	3
Overig	14	6	6	4	6
Totaal verwijzingen naar MH	274	80	82	63	106
Totaal verwijzingen van MH naar andere organisaties	83	14	13	28	24

¹ Het gaat hier om de individuele casussen die in het betreffende kwartaal nieuw zijn opgestart.

1.1.2. Individuele ondersteuning Mensenwerk Hogeland

In de onderstaande tabel zien we de leeftijdsopbouw van inwoners die individuele ondersteuning kregen van Mensenwerk Hogeland. In eerdere monitoren was de leeftijdsgroep 27- 45 jaar sterk vertegenwoordigd. In de onderstaande tabel is een verbreding te zien naar de leeftijdsgroepen 35-65 jaar.

1.1.3. Individuele trajecten, leun en steun en informatie en advies

In de onderstaande tabel zien we de top 5 hoofddomeinen waaraan, door Mensenwerk Hogeland aan inwoners ondersteuning heeft geboden namelijk, individuele trajecten, informatie en advies en leun en steun contact.

In vergelijking met individuele trajecten gaat het bij leun en steuncontacten om hulpvragen die minder frequente ondersteuning vragen en waarbij de inwoner 'een steuntje in de rug' nodig heeft. Vaak volgt een leun en steuncontact na een individueel traject.

We zien dat "geestelijke gezondheid" de meest genoemde aanleiding is bij de individuele trajecten en de leun en steun contacten. Daarnaast zien we het laatste jaar het aantal trajecten op het domein financiën stijgen bij zowel de individuele trajecten als bij informatie en advies.

Tabel 2: Top 5 hoofddomeinen individuele trajecten, informatie en advies, leun en steun *						
	Individuele trajecten		Informatie en advies		Leun en steun	
	Q3, 2025	Q4, 2025	Q3, 2025	Q4, 2025	Q3, 2025	Q4, 2025
Geestelijke Gezondheid	163	184	30	17	31	33
Financiën	107	109	87	76	7	5
Huisvesting	85	91	31	18	3	6
Huiselijke relaties	72	80	24	15	13	15
Varieert per ondersteuningsvorm	Sociaal netwerk (50)	Sociaal netwerk (66)	Instrumentele ADL (28)	Instrumentele ADL (18)	Lichamelijke gezondheid (13); Sociaal netwerk (10)	Lichamelijke gezondheid (10); Sociaal netwerk (6)

*Een casus kan betrekking hebben op meerdere ZRM-domeinen.

1.1.4. Thuis kamers

Het aantal thuis kamers in Het Hogeland blijft stijgen. Sinds juli 2024 zijn er zes nieuwe thuis kamers bijgekomen. Daarnaast zien we een toename van gespecialiseerde thuis kamers, zoals een filosofische thuis kamer, een thuis kamer voor rouw en verlies in Bedum en een Roze 50+ thuis kamer voor de LHBTI+ gemeenschap in Winsum.

In november 2025 zijn er in totaal 32 thuis kamers actief binnen de gemeente. Dit is een aanzienlijke stijging ten opzichte van voorgaande jaren: 10 in 2022, 20 in 2023 en 25 in 2024. Deze groei onderstreept de toenemende behoefte aan laagdrempelige ontmoetingsplekken en het succes van deze voorziening in het tegengaan van sociaal isolement. Er zijn gemiddeld 500 bezoekers per week bij alle thuis kamers.

1.1.5. Mensenwerk Hogeland

In november 2025 is er een wachtlijst bij het maatschappelijk werk voor individuele trajecten van in totaal 20 mensen. De wachttijd varieert, de gemiddelde wachttijd is 8 weken. Bij spoed of crisis wordt de casus direct opgepakt en er wordt contact onderhouden met de inwoners op de wachtlijst.

1.1.6. Onafhankelijke cliëntondersteuning

De onafhankelijke cliëntondersteuner (hierna: OCO) helpt inwoners bij het formuleren van zijn of haar ondersteuningsvraag en het organiseren van een oplossing, en draagt zo bij aan het versterken van de zelfredzaamheid. Sinds 2024 is MEE Noord de organisatie die OCO voor uitvoert.

In 2025 liepen er 115 OCO trajecten. Dit aantal trajecten is inclusief trajecten die in 2024 zijn gestart en in 2025 doorliepen. In 2025 zijn 79 trajecten gestart en 81 trajecten afgesloten. De gemiddelde doorlooptijd van een traject bedraagt 147,20 dagen.

Gemiddelde doorlooptijd

Aantal dagen
147,20

Mediaan doorlooptijd

Aantal dagen
111,00

De **mediaan** is de *middelste* waarde.

- Als je alle doorlooptijden sorteert, is de mediaan degene waar **50% korter** is en **50% langer**.
- Voordeel: **veel minder gevoelig** voor uitschieters (extreem lange trajecten).

Voorbeeld

Doorlooptijden: 10, 12, 14, 16, 200 dagen

• Gemiddelde = $(10 + 12 + 14 + 16 + 200) / 5 = 252 / 5 = 50,4$ dagen

• Mediaan = 14 dagen

• → Mediaan vertelt hier beter wat "typisch" is.

1.1.7. MEE Noord en Team050

MEE Noord en Team050 bieden ambulante ondersteuning vanuit de basisondersteuning voor kinderen en jongeren. Voor kindgerelateerde problematiek gaat het vooral om gedragsproblemen, al dan niet gediagnosticeerd. Zoals te zien in onderstaande tabel is het aantal casussen bij MEE Noord sterk afgenomen. MEE Noord is aan het onderzoeken waardoor dit komt, in samenwerking met de gemeente.

Voorliggend veld en basisondersteuning Jeugd	2022	2023	2024	2025
MEE Noord	33	30	43	18
Team 050	39	48	39	26 (tm juni)

1.1.8. Homestart, PIT, Steunouders en OJG

Homestart

Homestart is een laagdrempelig preventief programma met inzet van vrijwilligers. Zij ondersteunen gezinnen tijdelijk bij opvoedvragen, waarbij zij richten op versterking van zelfredzaamheid en opvoedvaardigheden.

PIT

PIT is een Preventief samenwerkingsverband binnen het voortgezet onderwijs, gericht op het bevorderen van gezond en veilig opgroeien. Via de Menukaart VO wordt een uniform aanbod van voorlichting en interventies aangeboden door ketenpartners.

Steunouders

Steunouders zijn vrijwilligers die gezinnen in kwetsbare situaties kunnen ontlasten. Kinderen krijgen structureel een veilige plek buitenshuis ter versterking van het gezinssysteem.

Ondersteuner Jeugd en Gezin (OJG)

De OJG ondersteunt de huisarts bij hulpvragen rondom de psychische en sociaal-emotionele ontwikkeling van jeugdigen. Inzet vindt plaats binnen de huisartsenpraktijk en is laagdrempelig toegankelijk.

Voorliggende voorzieningen	2021	2022	2023	2024	2025
Steunouders	NB	1	9	7	7
Homestart Humanitas	22	25	22	15	8
PIT Voorlichting	NB	8	20	53	78
OJG	208	262	254	158	270

1.2. Vrijwillige inzet en mantelzorg

1.2.1. Ondersteuning vrijwilligers

In onze gemeente zijn veel vrijwilligers actief. In 2020 was 32% van de volwassenen actief binnen het vrijwilligerswerk, provinciaal was dit 25%. In februari 2025 geeft 47% van de inwoners van Het Hogeland aan het afgelopen jaar vrijwilligerswerk te hebben gedaan. De gemeente waardeert de vrijwilligers jaarlijks met een vrijwilligerswaardering. In 2025 ontvingen 6500 vrijwilligers de vrijwilligerswaardering. In 2024 ging het om 5200 vrijwilligerswaarderingen; in 2023 waren dit ruim 5000.

1.2.2. Ondersteuning mantelzorgers

In onze gemeente zorgen veel mensen langdurig en onbetaald voor een naaste. Bijvoorbeeld voor een zieke partner, ouder of kind. Dit zijn mantelzorgers. Als mantelzorger heb je het niet altijd gemakkelijk. De zorg voor een ander kan voldoening geven. De keerzijde is dat veel mantelzorgers overbelast zijn.

Wij zijn als gemeente verantwoordelijk voor de ondersteuning en waardering van de mantelzorgers. Mensenwerk Hogeland voert de mantelzorgondersteuning uit. Medewerkers bieden praktische hulp en emotionele begeleiding bij overbelasting. Ook geven ze informatie en advies en bieden ze een luisterend oor. Ze geven speciale aandacht aan jonge mantelzorgers (onder de 18 jaar), helpen bij het zoeken naar een passende oplossing voor respijtzorg en organiseren bijeenkomsten en cursussen. Zo zijn er dit jaar twee Yoga-cursussen verzorgd, waaraan in totaal 61 mensen hebben deelgenomen. Ook was er de cursus 'Voluit Leven!', waar tien mantelzorgers aan deelnamen. In november is weer de mantelzorgwaardering uitgereikt. Deze waardering krijgen inwoners als zij geregistreerd staan als mantelzorger bij Mensenwerk Hogeland. De registratie van het aantal mantelzorgers gebeurt sinds 2021 en stijgt jaarlijks. In 2025 hebben 1343 mantelzorgers een waardering ontvangen. Dat zijn 145 meer dan in 2024.

Jaar	Aantal geregistreerde mantelzorgers bij Mensenwerk Hogeland
2021	1029
2022	1129
2023	1150
2024	1198
2025	1343

Eind januari 2025 is de Valtes-app gelanceerd. Deze app is ontworpen voor mantelzorgers. De app biedt gepersonaliseerde ondersteuning, lokale informatie en praktische tips, die is afgestemd op de mantelzorger. Huisartsenpraktijken en fysiotherapeuten zijn geïnformeerd over de Valtes-app. Ook op ontmoetingsplekken is er aandacht voor. Sinds de start tot en met oktober 2025 zijn er 204 geregistreerde bezoekers van de Valtes app.

1.3. Ontwikkelen via leren, werken en participeren

1.3.1. Bibliotheek en Informatiepleinen¹

De activiteiten en functies van de bibliotheken in Het Hogeland zijn te onderscheiden in:

Leven lang leren

Er zijn meer platformactiviteiten voor specifieke doelgroepen georganiseerd, zoals een activiteit tijdens de Week van de Ontmoeting in Winsum. Inspireren, leren en ontwikkelen staan centraal.

Fysieke basisvoorziening

Aantal	2023	2024
Bezoekers	159.491	165.314
Leden	10.891	10.682
Uitleningen	193.825	183.683

Wat opvalt is dat steeds meer jongeren gebruik maken van de bibliotheek als studieplek. Volwassenen maken steeds meer gebruik van de bibliotheek als ontmoetingsplek en voor het ophalen van kennis en informatie.

Taal als basis

Ook in 2024 zijn er verschillende (voor)leesactiviteiten voor kinderen georganiseerd. Het aantal kinderopvanglocaties met Boekstart is bijvoorbeeld gegroeid van 35 in 2023 naar 41 in 2024. Daarnaast zijn er ouderbijeenkomsten georganiseerd en is er interactief voorgelezen.

Werken aan geletterdheid

Vanuit 4 taalhuizen in Het Hogeland is gewerkt aan geletterdheid. In 2024 werden 5 nieuwe vindplaatsen aan het Taalhuisnetwerk Het Hogeland verbonden: de Thuis kamers en Steunouders van Mensenwerk Hogeland, buurthuizen, GGD en de Informatiepunten in de bibliotheken. Het aantal deelnemers aan de taalhuizen bedroeg 139 in 2024 (ter vergelijking: 97 deelnemers in 2023).

Meedoen in de samenleving

Er zijn in totaal 31 cursussen Klik&tik, digisterker/digivitaler en digitale geletterdheid georganiseerd. In 2024 waren er 1.019 deelnemers aan de cursussen.

¹ Bron: Jaarverslag Biblionet, 2024, Jaarverslag 2025 is nog niet beschikbaar.

1.3.2. Ontwikkelplein Het Hogeland

Met de komst van het nieuwe Re-integratiebeleid Participatiewet 2024-2028 monitoren we op een andere manier dan eerder. We monitoren doorlopend of we koers houden op de gestelde doelen. De cijfers alleen zijn daarbij niet representatief. We willen daarom weten welk effect ons beleid heeft, zowel in cijfers als in verhalen. Dit doen we aan de hand van een aantal indicatoren:

- Persoonlijke ondersteuning
- Loonkostensubsidie regulier (afspraakbaan)
- Ontwikkelbaan
- Beschut werk
- Werkervaringsplek
- Proefplaatsing

Indicatoren	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Realisatie 2025
Persoonlijke ondersteuning			
Aantal inwoners die we begeleiden in een traject naar werk	407	429	457
Aantal inwoners die we begeleiden in hun werk	165	198	258
Aantal inwoners met een uitkering waarvoor een assessment is afgenomen en een ontwikkelplan is opgesteld	-	-	246
Loonkostensubsidie regulier (afspraakbaan)			
Aantal inwoners met een arbeidsbeperking aan het werk in een afspraakbaan intern bij het Ontwikkelplein	31	34	39
Aantal inwoners met een arbeidsbeperking aan het werk in een afspraakbaan extern bij een werkgever	92	89	77
Ontwikkelbaan			
Aantal inwoners werkzaam in een ontwikkelbaan	-	-	5
Moment (in duur ontwikkelbaan) dat de inwoner met een ontwikkelbaan doorstroomt naar regulier werk of een andere voorziening	-	-	Gemiddeld 6 tot 12 maanden
Beschut werk			
Aantal inwoners met een arbeidsovereenkomst beschut werk	31	39	43
Aantal beschutte medewerkers intern bij het Ontwikkelplein en aantal beschutte medewerkers bij een werkgever	Intern: 31 Extern: 0	Intern: 39 Extern: 0	Intern: 43 Extern: 0
Aantal beschutte medewerkers ten opzichte van de taakstelling beschut werk	26 fte t.o.v. taakstelling van 40 fte	31 fte t.o.v. taakstelling van 43 fte	41 fte t.o.v. taakstelling van 47 fte

Aantal ondernomen acties om ervoor te zorgen dat er meer inwoners in aanmerking komen voor beschut werk.	-	-	3
Werkervaringsplek			
Aantal inwoners dat gebruik maakt van een werkervaringsplek	-	-	37
Aantal inwoners dat een werkervaringsplek had van drie maanden of korter	-	-	10
Aantal inwoners dat met een werkervaringsplek had van langer dan drie maanden	-	-	27
Proefplaatsing			
Aantal inwoners dat gebruik heeft gemaakt van een proefplaatsing	5	11	9
Aantal inwoners dat een proefplaatsing had van maximaal twee maanden	3	4	5
Aantal inwoners dat een proefplaatsing had van langer dan twee maanden	2	7	4

Persoonlijke ondersteuning

De ontwikkelcoaches en jobcoaches geven aan dat er over het algemeen voldoende ruimte is voor persoonlijke aandacht. Door opnieuw te kijken naar de caseload per ontwikkelcoach is extra begeleidingscapaciteit ingezet. Tegelijk blijft de personele bezetting kwetsbaar, onder meer door uitval. Methodisch werken wordt positief beoordeeld. Het assessment helpt om verdiepend in gesprek te gaan en biedt handvatten voor het opstellen van 'Mijn Ontwikkeltraject'. De administratieve lasten worden nog als hoog ervaren, maar de overstap naar een nieuw cliëntvolgsysteem moet dit verbeteren. Ook binnen het Ontwikkelplein wordt methodisch gewerkt met medewerkers met een afspraakbaan, beschut werk of SW-dienstverband. Dit heeft al geleid tot interne doorstroom en nieuwe werkperspectieven.

Ontwikkelbaan

In 2025 zijn vijf inwoners gestart met een Ontwikkelbaan. De Ontwikkelbaan wordt door ontwikkelcoaches en jobcoaches gezien als een waardevolle voorziening, omdat deze inwoners meer kansen biedt op betaald werk. De ambitie was om twaalf inwoners te plaatsen. Door een mismatch tussen kandidaten en werkgevers is dit aantal nog niet gerealiseerd.

Beschut Werk

De taakstelling voor beschut werk is in 2025 niet behaald. Wel zien we dat de aantallen jaarlijks toenemen, met een aanzienlijke stijging in 2025 t.o.v. 2024. Om meer inwoners in beeld te krijgen en toe te leiden naar beschut werk zijn verschillende acties ingezet. Er is intensief contact met pro- en vso-scholen en er wordt samengewerkt met Stichting Werk op Maat om doorstroom vanuit dagbesteding naar beschut werk te bevorderen. Daarnaast worden beoordelingstrajecten ingezet voor inwoners die door de gemeente of het UWV worden begeleid. Binnen de caseload van de participatiecoaches is nog onbenut potentieel aanwezig voor vervolgstappen richting werk of een traject naar werk.

1.3.3. Wet inburgering

Inburgering

Sinds de invoering van de Wet inburgering 2021 (Wi2021) heeft de gemeente de regie op de begeleiding van inburgeraars. In de overgangsfase werd nog gewerkt met zowel de oude Wet Inburgering 2013 (Wi2013) als de nieuwe wet. In 2025 ligt de focus vrijwel volledig op de Wi2021. Het aantal inburgeraars binnen deze wet is gestegen van 178 in 2024 naar 216 in 2025. De groep onder de oude wet is afgenomen van 61 naar 9 inburgeraars. De Wi2021 kenmerkt zich door een intensievere en meer integrale aanpak, met aandacht voor brede intake, persoonlijk plan en regie op voortgang. Daarbij wordt ingezet op kwalitatief taalonderwijs en snelle participatie in de samenleving.

Participatie en werk

De begeleiding naar werk vindt plaats vanuit het team Ontwikkeling en Werkbegeleiding. In 2025 worden 225 inburgeraars begeleid. De inzet is gericht op een zo snel mogelijke participatie bij voorkeur via werk of werkgerichte activiteiten, waarbij taal en participatie integraal worden aangeboden. Maatwerk blijft noodzakelijk vanwege verschillen in afstand tot de arbeidsmarkt.

Taalonderwijs

Binnen de Wi2021 wordt gewerkt met verschillende leerroutes, passend bij het niveau en ontwikkel-potentieel van de inburgeraar. Deze differentiatie vraagt om een goede samenhang tussen taalonderwijs, begeleiding en participatie.

Cijfers inburgering

	2023	2024	2025
Aantal inburgeraars (Wi21)	NB	178	216
Aantal inburgeraars, die nog onder de oude wet vallen (Wi13)	NB	61	9
Aantal inburgeraars met begeleiding vanuit het team ontwikkelen en werkbegeleiding	168	239	225

1.3.4. Taalhuizen

Eind 2025 heeft Basisvaardigheden in Zicht nieuwe cijfers gepubliceerd. Hieruit blijkt dat 25% van de inwoners van onze gemeente moeite hebben met (één van de) basisvaardigheden: lezen, schrijven, rekenen, digitale vaardigheden en probleemoplossend vermogen.

Taalhuis Het Hogeland

Het Taalhuis, met locaties in de bibliotheken van Leens, Uithuizen, Bedum en Winsum, vormt een laagdrempelige voorziening voor het versterken van basisvaardigheden. In 2025 is de uitvoering via aanbesteding belegd bij Biblionet Groningen. Het aanbod bestaat uit ondersteuning op taal, rekenen en digitale vaardigheden, aangevuld met zogenaamd camouflageaanbod.

Het bereik op taal en rekenen is toegenomen (van 76 deelnemers in 2024 naar 97 in 2025). Binnen deze groep ligt de nadruk op de NT2-doelgroep, terwijl het Taalhuis zich beleidsmatig richt op de NT1-doelgroep, die circa 83% van de doelgroep vormt. Het aantal deelnemers aan digitale ondersteuning is gedaald (van 63 naar 21), evenals het aantal vrijwilligers (van 73 naar 59). Tegelijkertijd zijn nieuwe vrijwilligers geworven en is het aantal vindplaatsen uitgebreid (van 4 naar 6), wat bijdraagt aan een beter bereik van de doelgroep.

Taalhuis	2024	2025
Deelnemers taal & rekenen	76	97
Uit de NT1 doelgroep	-	21
Uit de NT2 doelgroep	-	76
Deelnemers digitaal	63	21
Vrijwilligers	73	59
Nieuwe vrijwilligers	-	6
Nieuwe vindplaatsen	4	6

Taalnetwerk Het Hogeland

In 2025 is het Taalnetwerk Het Hogeland opgericht. Dit is een samenwerking tussen acht kernpartners (Biblionet Groningen, gemeente Het Hogeland, Taalhuis Het Hogeland, het Ontwikkelplein, Alfa-college/Noorderpoort, Stichting Lezen en Schrijven, Stichting Werk op Maat en Mensenwerk Hogeland) en andere ketenpartners. De kernpartners werken actief aan het verbeteren van de basisvaardigheden van inwoners van de gemeente. De ketenpartners zijn organisaties die in aanraking komen met de doelgroep.

Hoofdstuk 2. Meer preventie

Vroegsignalering en op tijd erbij zijn staan centraal bij het strategisch doel Meer preventie. Dit doen we onder andere door te bouwen aan een effectieve infrastructuur voor vroegsignalering en preventie. Voorkomen is immers beter dan genezen. Hoe langer een probleem bestaat, des te moeilijker is het vaak om op te lossen. Daarom willen we er vroeg bij zijn, herkennen dat een probleem ontstaat en liefst dan al, samen met de omgeving, oplossen. De voortgang van de realisatie van het doel Meer preventie wordt via drie onderwerpen gemonitord: Armoede en schulden, Jongeren met perspectief en Gezond & mobiel leven.

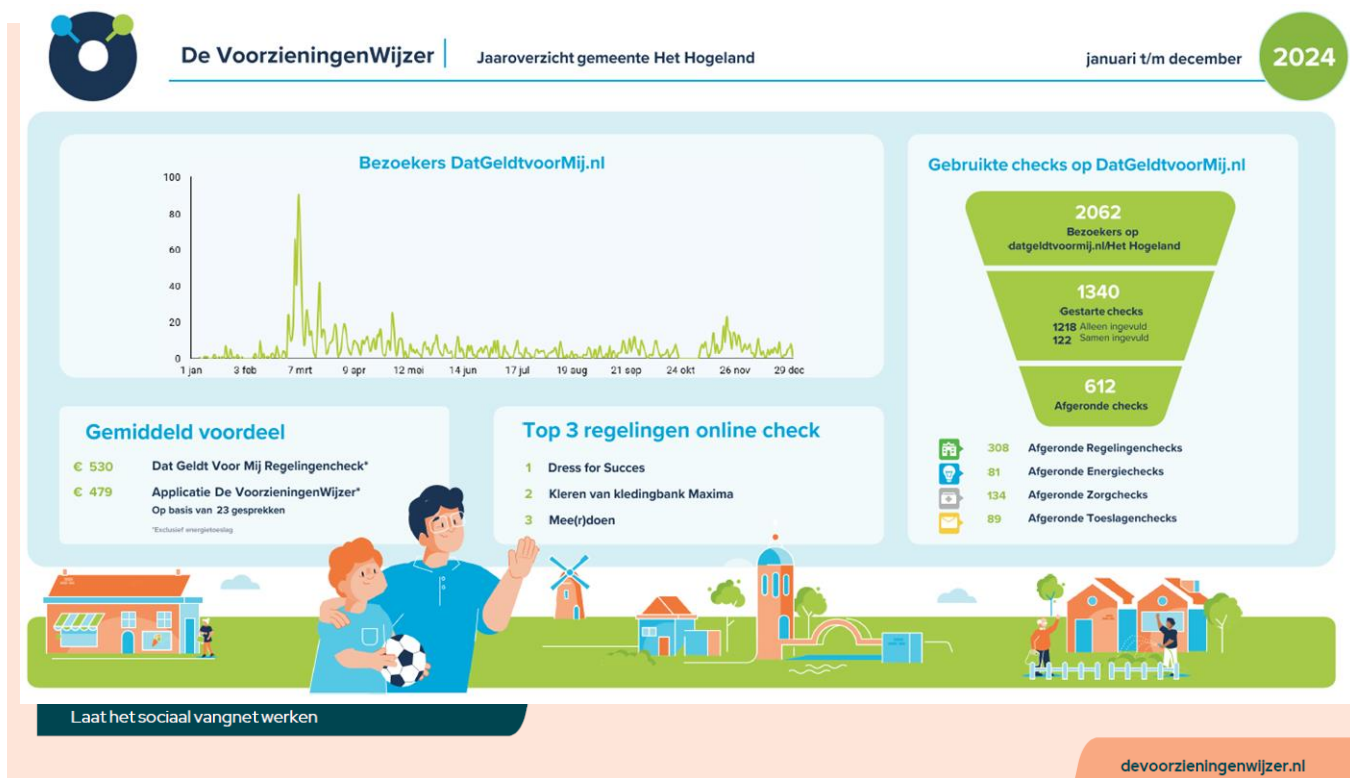
2.1. Armoede en schulden

2.1.1. Vroegsignalering

Het tijdig signaleren van schulden is van groot belang. Financiële problemen hebben vaak een ingrijpende en langdurige impact op het welzijn van onze inwoners. Door schulden in een vroeg stadium te herkennen en aan te pakken, kunnen we escalatie voorkomen en passende ondersteuning bieden. Het voorkomen en oplossen van schulden vergroot niet alleen de financiële stabiliteit, maar geeft inwoners ook weer de ruimte om actief deel te nemen aan de samenleving en mee te doen (participatie).

Vroegsignalering	Realisatie 2025
Totaal aantal ontvangen meldingen.	2167
Aantal opgepakte meldingen	1941
Aantal contactpogingen	2816
Aantal succesvolle contactpogingen	1036
Aantal afgelegde huisbezoeken	522
Inwoners die hulp hebben geaccepteerd	142

2.1.2. Voorzieningenwijzer

Het jaaroverzicht laat zien dat er een forse daling is van het aantal bezoekers van de website ten opzichte van vorig jaar (2024: 2000 en 2025: 1425). Ten opzichte van andere gemeenten is dit nog een hoog aantal, maar is het opvallend. Ook het aantal mensen dat de VoorzieningenWijzer heeft ingevuld of voltooid, is gedaald.

2.1.3. Meedoen Pas

	Aantal verstrekt 2025
Meedoen pas	352
Meedoen pas Oekraïners	8

Het aantal verstrekte Meedoen passen in 2025 is vergelijkbaar met voorgaande jaren.

2.1.4. Kledingpas

Inwoners die van een laag inkomen (uitkering of inkomen uit werk) leven kunnen de Kledingpas online aanvragen.

Jaartal	Aantal verstrekt
2025	540
2024	468

2.2. Jongeren met perspectief

2.2.1. Voor- en Vroegschoolse educatie (VVE)

Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) is een educatief programma in de peuteropvang voor kinderen van 2,5 jaar tot 4 jaar met een risico op taal- en ontwikkelingsachterstand. VVE helpt achterstanden te voorkomen of verkleinen en zorgt ervoor dat kinderen een goede start kunnen maken op de basisschool.

Aantal VVE locaties

In het Hogeland zijn er 8 kinderopvangorganisaties die een VVE-programma aanbieden van de in totaal 27 locaties. Het totaal aantal locaties is in de periode 2023 – 2025 met 3 locaties toegenomen.

Jaartal	Locaties
2025	27
2024	26
2023	24

Bereik VVE

Tot en met het derde kwartaal van 2025 zijn er 167 kinderen van 0 tot 4 jaar met een VVE- indicatie, waarvan 143 kinderen in de leeftijd van 2,5 tot 4 jaar.

In onderstaande tabel is het bereik over de jaren 2023 tot en met 2025 te lezen. Het bereik is licht gedaald, van 72% naar 67%.

2025	aantal	percentage
Bereik	97	67%
Nog in behandeling	25	18%
Non-bereik (geen deelname)	22	15%
2024		
Bereik	84	65%
Nog in behandeling	16	15%
Non-bereik (geen deelname)	26	20%
2023		
Bereik	95	72%
Nog in behandeling	16	16%
Non-bereik (geen deelname)	14	11%

In de tabellen zijn ook de percentages in behandeling en het percentage non-bereik oftewel 'geen deelname' opgenomen. In behandeling betekent dat het toeleidingproces na het verstrekken van de VVE-indicatie nog niet is afgerond. De ouder is bijvoorbeeld nog bezig met het aanmeldproces bij de kinderopvang of gaat nog een besluit nemen naar welke VVE-locatie het kind gaat.

Het percentage kinderen dat niet deelneemt is dalend ten opzichte van 2024. Geen deelname betekent niet altijd dat een kind geen voorschoolse voorziening bezoekt of dat er door ouders al een definitieve keuze is gemaakt.

Hieronder staan de redenen waarom kinderen niet deelnemen aan een VVE-programma:

Reden geen deelname	Aantal 2025	Aantal 2024	Aantal 2023
Bezoekt kinderdagverblijf	5	6	4
Ingeschreven bij andere VVE aanbieder	1	1	-
Bezoekt gastouderopvang	-	3	1
Bespreking in volgend consult met ouder(s)	4	3	-
Peuteropvang is niet belangrijk	2	1	-
Financiële drempel	1	1	1
VVE uren per week te veel	1	-	-
Vroegtijdige uitschrijving zonder reden	1	1	-
Anders	6	7	3
Onbekend	3	-	-

2.3. Gezond en mobiel leven

2.3.1 Sport en Cultuur

Sportieve gezonde jeugd

Jeugd heeft de toekomst. Als jeugd vanaf begin af aan met plezier beweegt, is de kans groot dat zij op latere leeftijd ook blijft bewegen. Daarom organiseren wij activiteiten voor deze doelgroep om kinderen van jongs af aan vaardig in bewegen te krijgen, zodat ze plezier erin krijgen, leren samenwerken, omgaan met winst en verlies en met speciale aandacht voor kinderen die minder goed mee kunnen komen met bewegen.

Aantal deelnemers	2023	2024	2025
Naschoolse activiteiten	2772	4800	5172
Binnen schoolse clinics	1408	2879	1789
Vakantieactiviteiten	611	1202	1194

Sportakkoord Het Hogeland

Samen met lokale partners en betrokken inwoners werken we aan het versterken en verbeteren van het sport- en beweegaanbod binnen onze gemeente. Het Sportakkoord biedt diverse mogelijkheden om sportieve initiatieven te ondersteunen en het plezier in bewegen te vergroten.

Betrokkenheid Lokaal Sportakkoord	2023	2024	2025
Verenigingen	8	8	8
Maatschappelijke organisaties	4	4	4

Sport- en cultuurhopper

Sport- en Cultuurhopper Het Hogeland is het platform waarop het sport- en cultuuraanbod van verenigingen, sport- en cultuuraanbieders van gemeente het Hogeland samen wordt gebracht. Het is een mooie manier om kennis te maken met het gevarieerde sport- en cultuuraanbod.

Aantal deelnemers	2023	2024	2025
Sport	235	172	231
Cultuur	29	51	71

Jeugdfonds Sport & cultuur

Het Jeugdfonds Sport & Cultuur biedt kinderen en jongeren uit gezinnen met een laag inkomen de mogelijkheid om lid te worden van een vereniging. Het fonds betaalt de contributie en in bepaalde gevallen de sportattributen. Uitgangspunt is dat alle kinderen moeten kunnen meedoen.

Aantal inschrijvingen	2023	2024	2025
Sport (totaal)	302	314	278
Voetbal	186	179	170
Cultuur (totaal)	38	36	38
Dans/muziek	20 (dans)	21 (dans)	19 (muziek)
Totaal aangevraagd bedrag	€ 73.759	€ 83.111	€ 79.432

2.3.2. Valpreventie

In Het Hogeland hebben we een ketenaanpak valpreventie. Dit is een aanpak om het aantal valongevallen onder 65-plussers te verminderen. In deze ketenaanpak wordt samengewerkt met lokale partners, zoals fysiotherapeuten, diëtisten en thuiszorg.

De ketenaanpak bestaat uit vier stappen:

1. Valrisico opsporen
2. Screenen (risicofactoren voor vallen in kaart brengen)
3. Interventies inzetten
4. Doorverwijzen naar structureel aanbod

Daarnaast is het de bedoeling om inwoners bewust te maken van valpreventie en bijbehorende risicofactoren en om ze informatie te geven over vitaal ouder worden. Om dit te bereiken zijn voorlichtingsbijeenkomsten georganiseerd.

In onderstaande tabel staat hoeveel inwoners aan de verschillende activiteiten hebben deelgenomen.

Activiteiten	2025
Aantal afgenomen valrisicotesten	440
Aantal deelnemers valpreventieve interventies	161
Aantal doorverwijzingen naar structureel beweegaanbod	NB
Aantal bezoekers voorlichtingen vitaal ouder worden	176

Toelichting:

- Bij de valpreventieve interventies gaat het om In Balans cursussen. In 2025 zijn 16 cursussen georganiseerd. Het is de bedoeling dat inwoners na een In Balans cursus worden doorverwezen naar structureel beweegaanbod. Hoe vaak dit in 2025 is gebeurd, is nog niet bekend.
- Het aantal bezoekers aan de voorlichtingen is exclusief deelnemers aan de fittesten.

2.3.3. Fittesten

In 2025 is het idee ontstaan om twee keer per jaar fittesten te organiseren voor inwoners tussen de 65 en 85 jaar. De gemeente is hiervoor verdeeld in vier gebieden, wat betekent dat elk gebied één keer in de twee jaar aan de beurt is. De fittesten komen voort uit het project Sociaal Vitaal, dat inmiddels in alle dorpen van onze gemeente is uitgevoerd. De fittesten worden gebruikt om bestaande Sociaal Vitaal groepen aan te vullen of nieuwe Sociaal Vitaal groepen te starten. Ook kunnen deelnemers aan de fittesten verwezen worden naar andere bestaande beweegactiviteiten. Voor de fittesten zijn ook inwoners uit omliggende dorpen uitgenodigd.

Locatie fittesten	Aantal deelnemers 2025
Leens, Kloosterburen, Zoutkamp en Eenrum	126
Uithuizen en Uithuizermeeden	195

2.3.4. Rondje Gezond

Sinds 2024 wordt in onze gemeente het verkorte leefstijlprogramma 'Rondje Gezond' aangeboden. Dit is een programma van 10 weken waarin positieve gezondheid het uitgangspunt is. Het draait hierbij om de kwaliteit van leven, zowel fysiek, sociaal als mentaal. Het is dus meer dan alleen gezonde voeding en bewegen. Na afloop van het programma krijgen deze inwoners de mogelijkheid om, op kosten van de gemeente, drie maanden te blijven bewegen bij plaatselijke sport- en beweegaanbieders. Inwoners zijn dan al een tijd aan het bewegen, wat het hopelijk makkelijker maakt om te blijven bewegen.

In de tabel hieronder is te zien waar het programma heeft plaatsgevonden en het aantal deelnemers. In de groepen is ruimte voor 15 deelnemers. De groepen zaten tot nu toe dus bijna allemaal vol. In 2026 wordt het programma weer in drie dorpen aangeboden.

Locatie Rondje Gezond	Aantal deelnemers
Leens (2024)	15
Uithuizen (2024)	15
Uithuizermeeden (2024)	15
Warffum (2025)	15
Eenrum (2025)	18
Zoutkamp (2025)	12

2.3.5 Inwonersinitiatieven vanuit GALA

Sinds 2025 hebben inwoners de mogelijkheid om een subsidie aan te vragen voor het organiseren van activiteiten die bijdragen aan één of meerdere thema's van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA), zoals mentale gezondheid, vitaal ouder worden, een gezonde leefstijl en het terugdringen van gezondheidsachterstanden. Hiervoor is de subsidieregeling GALA vastgesteld.

Periode	Aantal aanvragen	Aantal toegekende aanvragen
2025 – eerste half jaar	7	6
2025 – tweede half jaar	9	7

In de tabel hierboven is te zien hoeveel aanvragen er in 2025 gedaan zijn en hoeveel zijn toegekend. Voorbeelden van activiteiten waaraan een subsidie is toegekend zijn: het opzetten van een minidamsamenleving in Bedum, lezingen over opvoeding en ouderschap in Pieterburen, structureel spinningaanbod in Zuidwolde en Senioren Bewegingstheater in Warffum. Deze initiatieven droegen bij aan verschillende GALA-thema's.

2.3.6. Welzijn op Recept

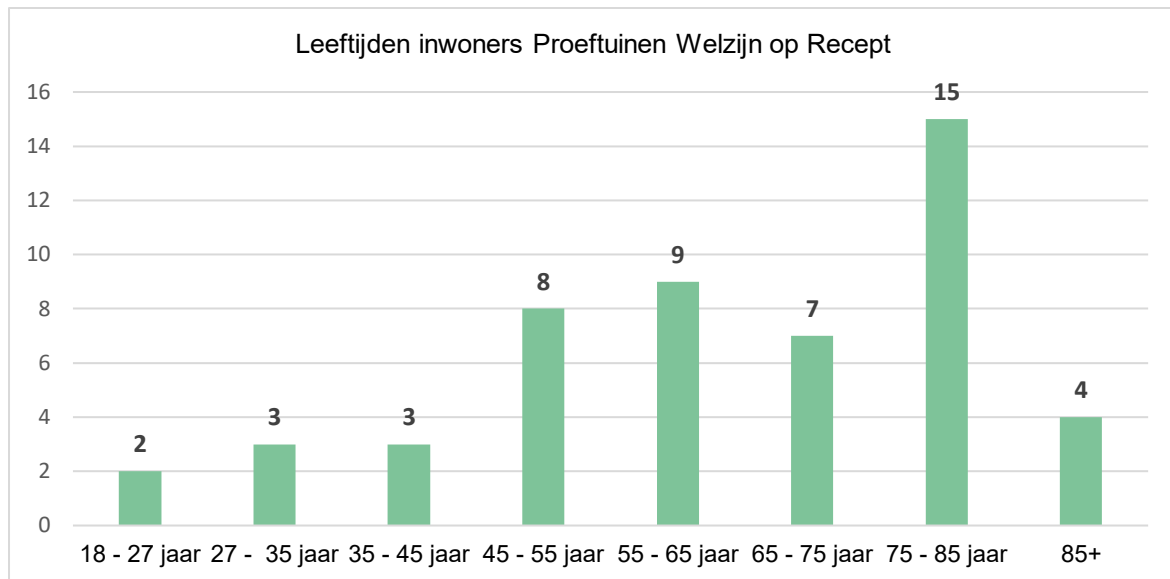
In oktober 2024 is in twee huisartsenpraktijken voor de duur van 1 jaar een proeftuin Welzijn op Recept gestart. Welzijn op Recept (WoR) is een landelijke aanpak waarbij welzijnscoaches gekoppeld zijn aan huisartsen. WoR is een alternatief voor het 'traditionele pilletje' voor mensen met psychosociale klachten. Een huisarts verwijst deze patiënten door naar een welzijnscoach. De welzijnscoach gaat samen met de inwoner op zoek naar iets dat positiviteit in het leven brengt. Het doel van de gesprekken is toeleiding naar een activiteit. Dit kunnen sportieve activiteiten zijn als fiets- en wandelgroepen, badminton en yoga. Maar ook vrijwilligerswerk of aansluiten bij een thuishamer. De patiënt ontdekt hierdoor (opnieuw) wat hem of haar gelukkig maakt.

In onderstaande tabellen is het aantal casussen per praktijk te zien en het aantal afgesloten en voortijdig gestopte trajecten. In de derde tabel is te lezen naar welke activiteiten de inwoners zijn toegeleid. De laatste tabel geeft zicht op de leeftijden van de inwoners die naar de welzijnscoach zijn verwezen.

Huisartsenpraktijk	Aantal casussen
Bedum, De Vrije Gang	27
Uithuizen, Het Gilde	25

Trajecten WoR	Aantal casussen
Opgestart in 2024	12
Opgestart in 2025	37
Uit 2024 meegenomen naar 2025	5
Totaal behandeld vanaf start (1 november 2024 tot en met 15 september 2025)	52
Aantal afgesloten met welzijn op recept (toe kunnen leiden naar een geschikte activiteit)	20
Aantal afgesloten zonder welzijn op recept (voortijdig of na aantal gesprekken niet toe kunnen leiden naar activiteit)	13

Activiteiten	Aantal
Maatje	3
Vrijwilligerswerk en/of opzetten nieuwe activiteit	11
Eigen netwerk versterkt	3
Thuishamer	11
Mantelzorg ondersteuningsactiviteiten	4
Sport en/of beweegactiviteit	5
Andere hulpverlening bij netwerkpartner	7
Terug naar werk	1
Bibliotheek cursus of expositie	3

Na de positieve afsluiting van de proeftuinen in de huisartsenpraktijken Bedum en Het Gilde in Uithuizen is Welzijn op Recept structureel ingebed in de beide praktijken. Daarnaast is het aantal welzijnscoaches uitgebreid, zodat in elke huisartsenpraktijk in Het Hogeland vanaf oktober 2025 Welzijn op Recept beschikbaar is.

Hoofdstuk 3. Maatwerk

In dit hoofdstuk staat de hulp en ondersteuning centraal die aan onze inwoners geboden wordt vanuit de Participatiewet, de Jeugdwet en de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo).

3.1. Participatiewet

3.1.1. Uitkeringen

De ontwikkeling van het aantal uitkeringen over de periode 2021–2025 laat een overwegend stabiel beeld zien, met een lichte daling in het totaalbestand. Met name binnen de IOAW en het BBZ is sprake van een afname. Het aantal uitkeringen binnen de Participatiewet, dat het grootste aandeel vormt, laat beperkte schommelingen zien en blijft daarmee relatief constant. Deze ontwikkeling duidt op een situatie waarin in- en uitstroom grotendeels in evenwicht zijn. Tegelijkertijd blijft het van belang om in te zetten op duurzame uitstroom en het benutten van het arbeidspotentieel binnen het bestand.

Regeling	2021	2022	2023	2024	2025
BBZ	44	18	8	12	3
IOAW	64	48	31	24	16
IOAZ	6	4	6	5	7
Bijstand (Participatiewet)	950	903	915	958	942
Totaal	1064	963	960	999	968

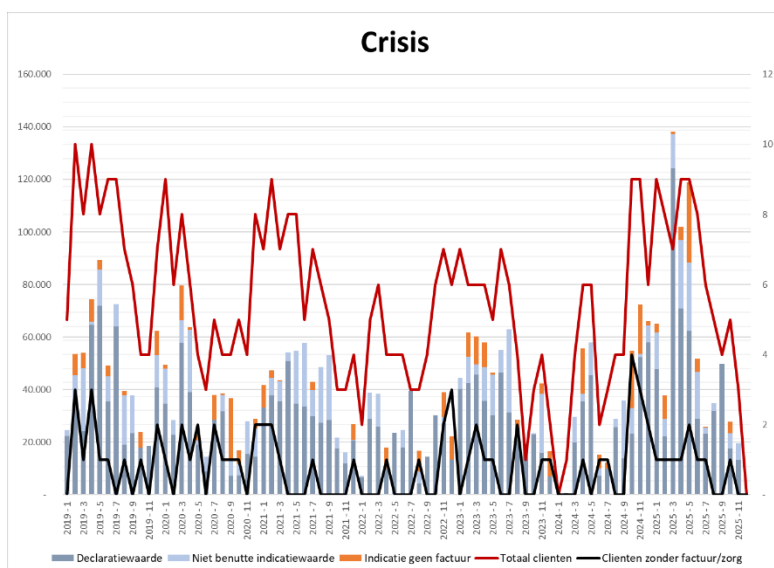
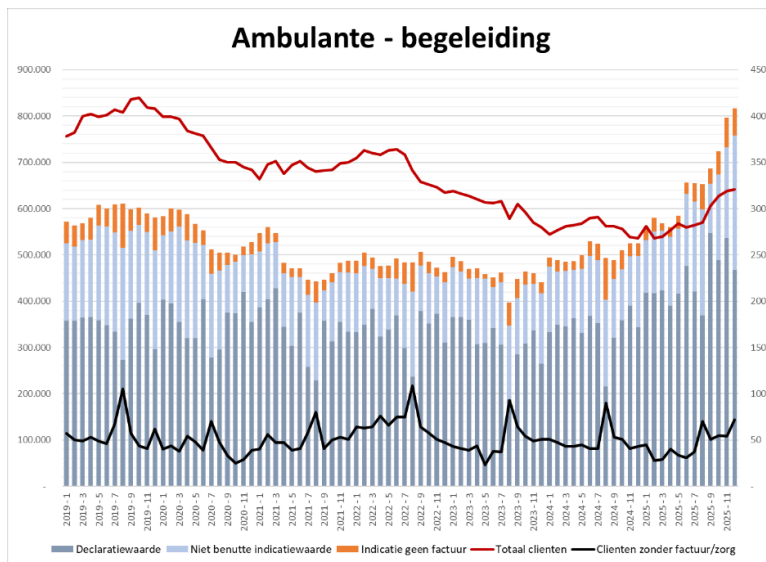
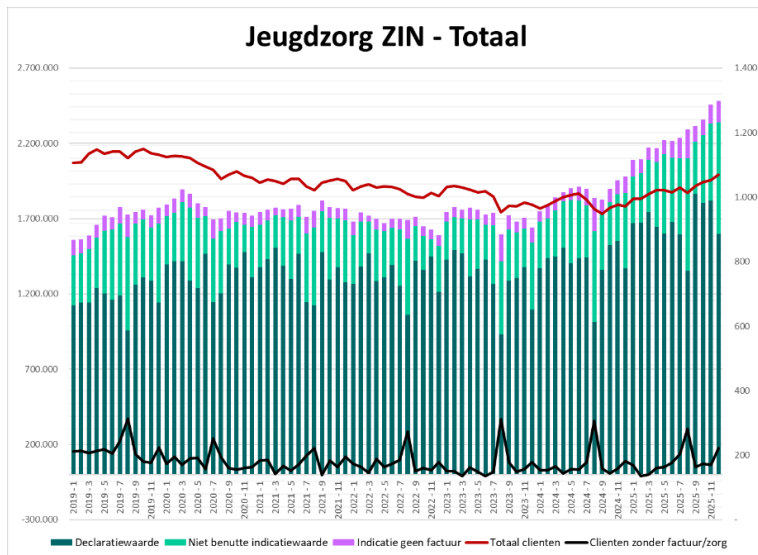
3.2. Jeugdwet

3.2.1. Jeugdhulp

De uitgaven aan jeugdzorg (zorg in natura, zonder solidariteitsafspraken) zijn in 2025 met € 3,2 miljoen gestegen ten opzichte van 2024. Ongeveer een derde van deze stijging is toe te schrijven aan prijseffecten, met name door hogere tarieven als gevolg van indexatie.

Daarnaast is er sprake van een inhoudelijke toename: het aantal kinderen dat jeugdzorg ontvangt is met circa 5% gestegen. Deze groei draagt bij aan de hogere totale kosten. Binnen de verschillende vormen van zorg valt op dat met name de ambulante begeleiding is toegenomen. Ook het gebruik van crisiszorg liet in het begin van 2025 een stijging zien, wat eveneens een effect heeft op de uitgaven.

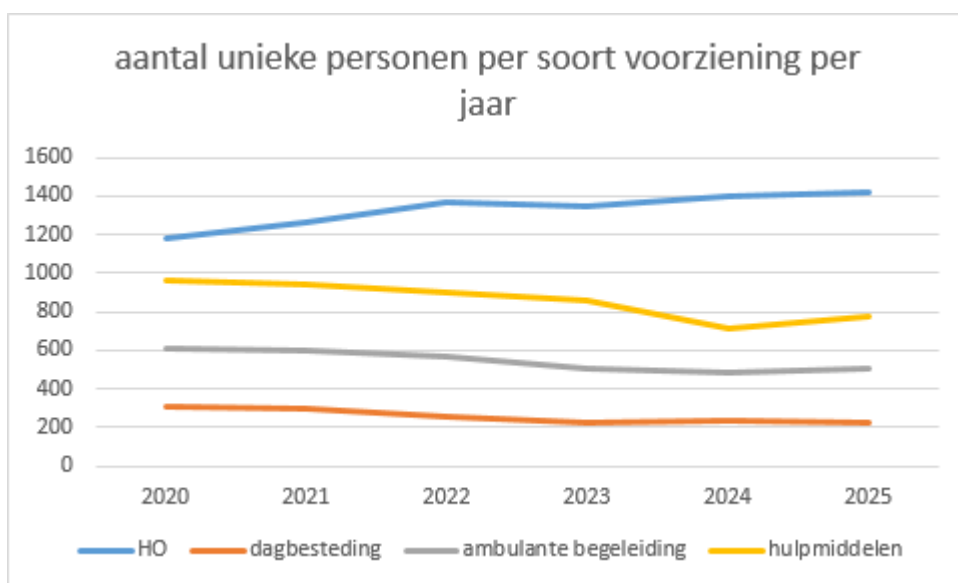
Deze factoren verklaren een deel van de kostenstijging. Tegelijkertijd geven de huidige beschikbare data nog onvoldoende inzicht in de onderliggende oorzaken van de totale stijging. Verdere analyse is nodig om beter te kunnen duiden welke ontwikkelingen hier precies aan ten grondslag liggen

3.3. Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)

3.3.1. Indicaties Wmo-voorzieningen

In onderstaande grafieken is het aantal unieke inwoners met een Wmo-voorziening te zien. Zichtbaar is dat er in de coronajaren een daling heeft plaatsgevonden van de Wmo-voorzieningen. Vanaf 2025 neemt het totaal aantal unieke personen met een Wmo-voorziening weer toe. Voor alle soorten voorzieningen is een stijging zichtbaar met uitzondering van dagbesteding.

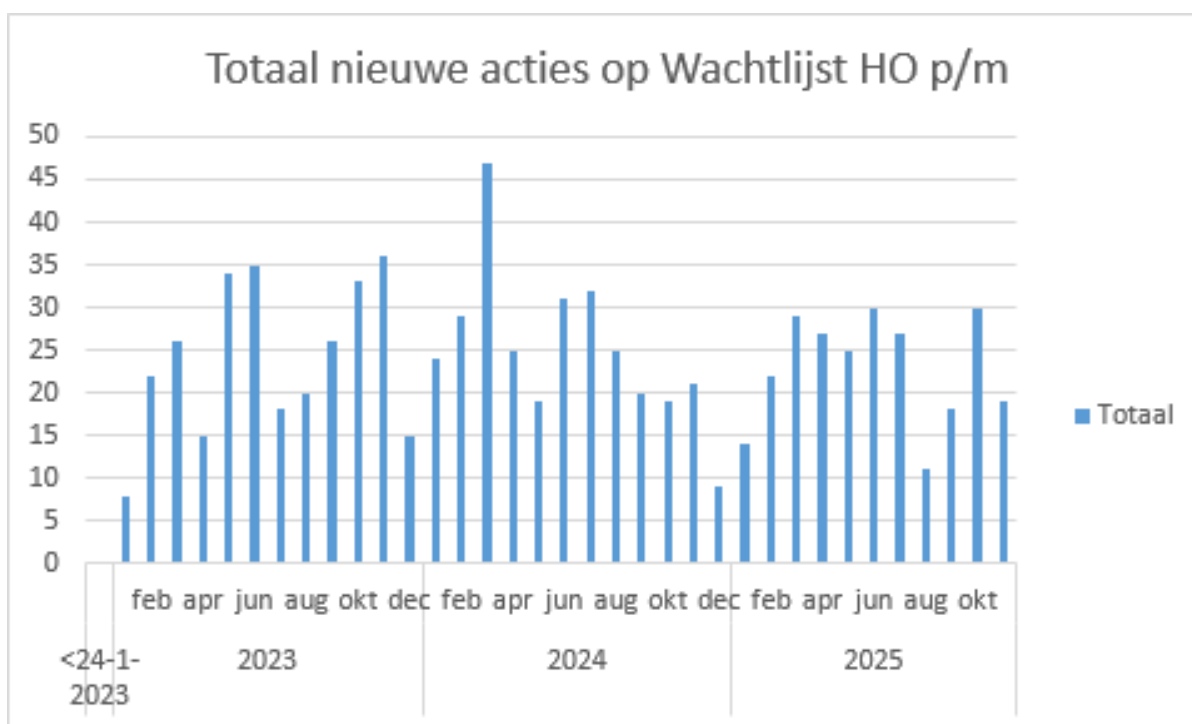
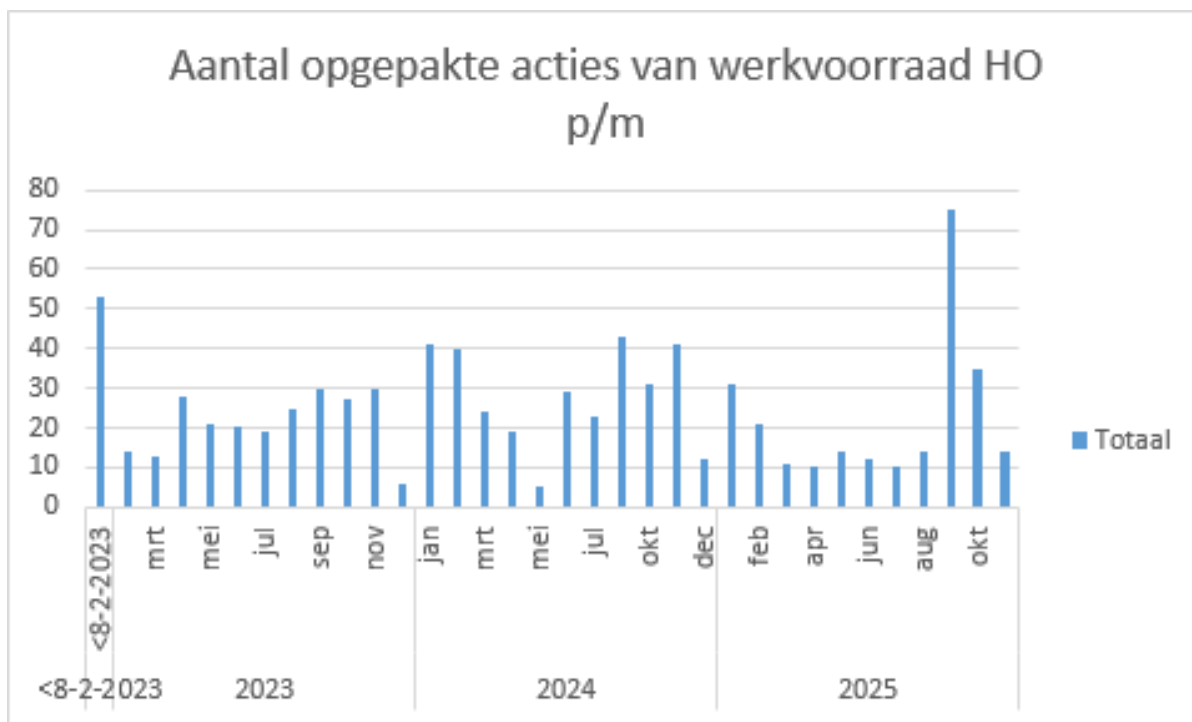

Voorziening	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Huishoudelijke ondersteuning (HO)	1186	1267	1366	1352	1405	1418
Dagbesteding	311	300	261	225	232	224
Ambulante begeleiding	609	604	569	507	480	508
Hulpmiddelen	962	939	898	923	892	911
Totaal unieke personen met voorziening	3896	3858	3723	3571	3529	3609

3.3.2. Huishoudelijke ondersteuning

In de loop van 2025 vinden we een oplossing voor de oplopende wachtlijst voor toegang tot huishoudelijke ondersteuning. Onze gesprekken met de aanbieders om deze wachtlijst te verkorten, leiden niet tot een gewenst resultaat. Daarom hebben we per 1 september 2025 twee nieuwe aanbieders gecontracteerd binnen het lopende contract. Dit leidt direct tot een positief effect, want in september loopt de wachtlijst al terug.

In onderstaande grafiek (aantal opgepakte acties van werkvoorraad HO) is goed te zien dat er in september 2025 veel personen huishoudelijke ondersteuning hebben gekregen.

3.3.3. Publiek vervoer

Het Publiek vervoer wordt uitgevoerd binnen de samenwerkingsorganisatie Publiek Vervoer Groningen Drenthe. In de gemeente Het Hogeland verzorgt UVO Vervoer deze dienstverlening. In onderstaande tabel is te zien dat het aantal ritten, gereden kilometers en het aantal pashouders vrij stabiel blijven. Het jaar 2022 was lager door de coronapandemie. Wel zien we een stijging van de gemiddelde leeftijd van personen die gebruik maken van publiek vervoer.

Jaar	Aantal ritten	Aantal km	Aantal pashouders	Gemiddelde leeftijd
2022	39.427	521.590	2.310	73,5
2023	41.376	534.153	2.261	73,5
2024	41.339	533.963	2.282	74
2025 (t/m 31-10)	33.843	447.374	2.304	74,2

Hoofdstuk 4. Meer innovatie

4.1 Continu meten

Binnen het sociaal domein wordt ingezet op continu meten om beter zicht te houden op het gebruik, de kwaliteit en de effecten van ondersteuning. Door gedurende het jaar structureel data te verzamelen en te analyseren, ontstaat een actueel beeld van ontwikkelingen en trends. Dit maakt het mogelijk om tijdig bij te sturen en beleid en uitvoering beter op elkaar af te stemmen.

Continu meten draagt bij aan een lerende werkwijze, waarbij signalen uit de praktijk, cijfers en cliëntervaringen worden gecombineerd. Hierdoor kan gericht worden gewerkt aan het verbeteren van de toegankelijkheid, doelmatigheid en kwaliteit van ondersteuning voor inwoners.

4.1.1. Toelichting cliëntervaringsonderzoek Wmo

Het cliëntervaringsonderzoek Wmo geeft inzicht in hoe inwoners de ondersteuning vanuit de gemeente ervaren. In totaal zijn 1.319 vragenlijsten verzonden en 458 reacties ontvangen.

De resultaten laten zien dat inwoners over het algemeen positief zijn over het contact met de gemeente en de geboden ondersteuning. Een ruime meerderheid voelt zich serieus genomen en ervaart dat er samen wordt gezocht naar passende oplossingen.

De kwaliteit van de ondersteuning wordt gemiddeld beoordeeld met een 7,7. Daarnaast geeft een groot deel van de respondenten aan dat de ondersteuning bijdraagt aan het beter kunnen uitvoeren van dagelijkse activiteiten en het vergroten van de zelfredzaamheid. Tegelijkertijd laat het onderzoek zien dat de bekendheid met onafhankelijke cliëntondersteuning beperkt is, wat een aandachtspunt vormt voor verdere verbetering.

De uitkomsten van het onderzoek worden benut om de dienstverlening verder te ontwikkelen en sluiten aan bij de inzet op continu meten en verbeteren binnen het sociaal domein. Voor een volledig overzicht van de resultaten wordt verwezen naar de bijlage.

